

ПОЧАТОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ПОДАЛЬШЕ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Загородній Є.О.,

аспірант кафедри кримінальної юстиції ННІПП

Національної академії внутрішніх справ,

адвокат

ORCID: 0009-0007-4891-5938

Загородній Є.О. Початок кримінального провадження та подальше проведення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

У науковій статті здійснено всебічний та комплексний аналіз особливостей правового регулювання кримінального процесу в Україні в умовах правового режиму воєнного стану, який було запроваджено на всій території держави з 24 лютого 2022 року у зв'язку з початком широкомасштабної збройної агресії з боку російської федерації. Основну увагу приділено дослідженню ключових нормативно-правових змін, які були внесені до кримінального процесуального законодавства України з метою забезпечення безперервності здійснення досудового розслідування та функціонування органів правопорядку в умовах бойових дій, тимчасової окупації окремих територій, нестабільного функціонування державних інституцій, а також реальної загрози життю і здоров'ю учасників кримінального провадження. У межах дослідження проаналізовано новели Кримінального процесуального кодексу України, зокрема положення статті 615 КПК України, що визначає особливий порядок ініціювання досудового розслідування, проведення та фіксації слідчих (розшукових) дій за обмеженого або повністю відсутнього доступу до територій, унеможливлення оперативної роботи слідчих підрозділів, а також проблеми, що виникають у зв'язку з цим. Окремо розглянуто положення законів України № 2111-IX, № 2201-IX та № 2462-IX, якими впроваджено тимчасові механізми гнучкості та адаптації кримінального процесу до реалій воєнного стану. Особливу увагу в статті приділено аналізу зміненого порядку застосування запобіжних заходів, зокрема взяття під варту, а також особливостям реалізації процесуальних прав підозрюваних, потерпілих, їх захисників, адвокатів і прокурорів в умовах надзвичайної правової ситуації. Висвітлено як позитивні аспекти адаптації кримінального процесу до умов війни, так і проблемні питання правозастосовної практики, зокрема ризики зловживань з боку правоохоронних органів, ослаблення судового контролю та можливе порушення принципу змагальності. У статті зроблено акценти на важливості дотримання балансу між потребою в ефективному функціонуванні органів досудового розслідування та обов'язком держави гарантувати дотримання конституційних прав і свобод людини. На завершення сформульовано висновки щодо необхідності подальшого удосконалення кримінального процесуального законодавства України, його гармонізації з міжнародними стандартами прав людини та принципами верховенства права, з урахуванням специфіки правового режиму воєнного стану.

Ключові слова: воєнний стан, агресія російської федерації, кримінальне провадження, слідчі дії, Кримінальний процесуальний кодекс.

Zahorodniy Y.O. Initiation of criminal proceedings and further conduct of certain investigative (search) actions under martial law

The scientific article provides a comprehensive and in-depth analysis of the peculiarities of legal regulation of the criminal procedure in Ukraine under the legal regime of martial law, which was introduced throughout the territory of the state on February 24, 2022, in response to the full-scale armed aggression launched by the Russian Federation. The study focuses primarily on examining the key legal and regulatory changes introduced into Ukraine's criminal procedural legislation with the aim of ensuring the continuity of pre-trial investigation and the functioning of law enforcement agencies under the conditions of active hostilities, temporary occupation of certain territories, unstable operation of state institutions, and real threats to the life and health of participants in criminal proceedings. Within the framework of the study, the article analyzes the amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine, particularly Article 615, which establishes a special procedure for initiating pre-trial investigations, conducting and recording investigative (search) actions in conditions of limited or

entirely absent access to territories, as well as the inability of investigative units to operate effectively. The article also examines the provisions of Laws of Ukraine No. 2111-IX, No. 2201-IX, and No. 2462-IX, which introduced temporary mechanisms of flexibility and adaptation of the criminal process to the realities of martial law. Special attention is devoted to analyzing the modified procedure for applying preventive measures, particularly detention, as well as to the specific features of exercising the procedural rights of suspects, victims, their defenders, attorneys, and prosecutors under extraordinary legal circumstances. The article highlights both the positive aspects of adapting the criminal procedure to wartime conditions and the problematic issues of law enforcement practices, including risks of abuse by law enforcement bodies, weakening of judicial oversight, and potential violations of the principle of adversarial proceedings. Emphasis is placed on the importance of maintaining a balance between the need for effective operation of pre-trial investigation bodies and the state's duty to ensure the observance of constitutional human rights and freedoms. The article concludes by outlining the necessity of further improving Ukraine's criminal procedural legislation, harmonizing it with international human rights standards and the principles of the rule of law, while taking into account the specifics of the martial law regime.

Key words: martial law, aggression of the Russian Federation, criminal proceedings, investigative actions.

Постановка проблеми. Збройна агресія російської федерації (рф) проти України та запровадження у зв'язку з цим правового режиму воєнного стану істотно трансформували умови функціонування системи кримінальної юстиції. Зокрема, на практиці виникають значні труднощі з реєстрацією кримінальних правопорушень, належною фіксацією обставин події, оперативністю реагування та проведенням окремих слідчих (розшукових) дій. Доступ до місця події може бути обмеженим або небезпечним, частина територій тимчасово окупована, а учасники кримінального провадження – недоступні або позбавлені можливості ефективного захисту своїх прав.

За таких умов особливої актуальності набуває питання правового забезпечення початку кримінального провадження та допустимості використання доказів, здобутих за спрощеними або надзвичайними процедурами. Постає необхідність збереження балансу між ефективністю досудового розслідування і дотриманням конституційних гарантій, включаючи право на справедливий суд, презумпцію невинуватості та захист від незаконного втручання в особисте життя.

Таким чином, існує потреба у комплексному науковому аналізі нормативно-правового регулювання і практики реалізації окремих слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

Метою статті є з'ясування особливостей початку кримінального провадження та проведення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану, зумовленого збройною агресією рф, а також визначення шляхів удосконалення відповідної правозастосовної практики.

Стан опрацювання проблематики. Питання початку кримінального провадження та здійснення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану є предметом дослідження низки сучасних науковців та практиків. У своїх роботах окреслену проблематику досліджували Авзалова Д. та Вичавка В., які проаналізували особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час дії воєнного стану. Істотний внесок у розробку теми зробили також Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В. та Завтур В., які у своєму науково-практичному коментарі до Розділу IX – 1 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України розглянули особливий режим досудового розслідування та судового розгляду в умовах воєнного стану.

Окремі процесуальні аспекти проведення слідчих розшукових дій в умовах дії воєнного стану проаналізував Марченко О.А., звертаючи увагу на актуальні проблеми правозастосування в умовах обмежених ресурсів та специфіки роботи правоохоронних органів. Крім того, практичні аспекти функціонування кримінального процесу в умовах воєнного стану висвітлено в публікаціях адвоката Гловюк І., яка акцентує увагу на застосуванні особливого режиму кримінального провадження з урахуванням новел законодавства та практики.

Виклад основного матеріалу. Введення воєнного стану на всій території України з 24 лютого 2022 року Указом Президента України № 64/2022, який згодом було неодноразово продовжено – кардинально змінило правовий ландшафт держави, зокрема й сферу кримінальної юстиції. Цей особливий правовий режим, що передбачає тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб, створює нові, безпрецедентні виклики для нормального функціонування кримінального провадження.

Інститут здійснення кримінального провадження в умовах особливих правових режимів, впроваджений у 2014 році, виник у відповідь на неможливість ефективного проведення досудового розслідування за нормами чинного кримінального процесуального законодавства, розрахованого на мирний час.

Проте навіть ці правові механізми виявилися недостатніми у контексті широкомасштабного збройного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року. У зв'язку з цим, 3 березня 2022 року Верховна Рада України ухвалила законопроект № 2111-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо додаткового регулювання діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану», який набрав чинності 8 березня 2022 року [9].

Ці зміни спрямовані на удосконалення кримінального процесуального законодавства з урахуванням особливостей правового режиму воєнного стану. Зокрема, законодавчими новаціями були внесені зміни до статті 615 КПК України, що передбачають:

- визначення рівня прокурора, який уповноважений здійснювати повноваження слідчого судді, передбачені відповідною статтею, наділивши таким правом керівника відповідного органу прокуратури;
- розширення переліку злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України, за якими може застосовуватися тримання під вартою строком до 30 днів відповідно до зазначеної статті; до цього переліку включено такі статті: 115 (умисне вбивство), 121 (умисне тяжке тілесне ушкодження), 127 (катування), 146 (незаконне позбавлення волі або викрадення людини), 146-1 (насильницьке зникнення), 147 (захоплення заручників), 152 (зґвалтування), 186 (грабіж), 187 (розбій) та інші;
- врегулювання початку досудового розслідування та фіксації руху кримінального провадження у випадках відсутності доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР);
- надання можливості прокурору продовжувати строки досудового розслідування та тримання під вартою з обов'язковим повідомленням про такі рішення відповідного суду, визначеного Державною судовою адміністрацією України;
- встановлення неможливості звернення з обвинувальним актом до суду у зв'язку з військовими діями як підстави для зупинення кримінального провадження з подальшим його відновленням;
- унормування питання продовження строків тримання під вартою у разі неможливості проведення підготовчого судового засідання або судового розгляду;
- запровадження можливості судового оскарження рішень прокурора, ухвалених відповідно до статті 615 КПК [8].

Окрім законопроекту № 2111-IX від 3 березня 2022 року, 14 квітня 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон України № 2201-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану», який набрав чинності з 1 травня 2022 року [10]. Цим Законом було впроваджено комплекс змін – як процедурних, так і організаційних – спрямованих на адаптацію кримінального провадження до реалій широкомасштабної агресії та, зокрема, забезпечення оперативного початку досудового розслідування, проведення слідчих (розшукових) дій в умовах, коли неможливо використовувати стандартний адміністративно-технічний інструментарій.

Насамперед, оновлення розділу IX-1 КПК формалізувало право слідчого, дізнавача або прокурора самостійно ухвалювати постанову про початок кримінального провадження навіть без доступу до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що у звичайних умовах прямо суперечило б вимогам статті 214 КПК України (щодо обов'язку негайного внесення відомостей до ЄРДР). Натомість у період дії воєнного стану передбачено, що ці відомості можуть бути внесені до реєстру при першій технічній можливості, із можливістю негайної фіксації місця події та початку розслідування [4]. Закон водночас деталізував правила фіксації слідчих (розшукових) дій: тепер дозволяється використовувати будь-які доступні технічні засоби (відео-, аудіо-) з обов'язковим протоколюванням результатів не пізніше ніж через 72 години після проведення дії, навіть без участі понятих – якщо їх залучення технічно чи фізично неможливе.

Ключові зміни також торкнулися повноважень у сфері забезпечення запобіжних заходів: керівник прокуратури тепер може виконувати функції слідчого судді у випадку, коли останній не має технічної можливості діяти (у рамках статей 186, 187, 190 та інших), а досудове утримання без рішення суду може тривати до 216 годин (практично 9 діб). До того ж виключено обмеження щодо проведення слідчих дій у нічний час, а призов або мобілізація обвинуваченого чи його серйозне захворювання стали підставами для зупинення досудового або судового провадження [6].

Важливо також те, що зміни спрямовані на збереження балансу між гнучкістю механізмів правосуддя й правами людини. Як зазначала адвокат Ірина Гловчук, особливий режим застосовується виключно на територіях, де державою оголошено воєнний стан, «з урахуванням загальних засад кримінального провадження» та лише у необхідних межах [7].

27 липня 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон України № 2462-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудо-

вого розслідування в умовах воєнного стану», який набрав чинності з 25 серпня 2022 року [11]. Закон № 2462-IX спрямований на глибше адаптування кримінального процесу до воєнних умов. Еволюція положень ст. 615–615-1 КПК, що регулюють особливий режим провадження, отримала низку доповнень. Зокрема, розширено перелік випадків затримання без ухвали слідчого судді: окрім раніше встановлених підстав, тепер достатньо обґрунтувати можливість втечі з метою ухилення від відповідальності. Визначено, що тримання під вартою може здійснюватися з використанням відеозв'язку, а у разі технічної неможливості – підозрювана особа негайно звільняється. Такі норми забезпечують оперативність дій, зберігаючи при цьому правові гарантії [3].

Ще одним важливим нововведенням стало впорядкування статусу померлих осіб, щодо яких було зібрано достатньо доказів для повідомлення про підозру, але через смерть їх не повідомлено. Закон формалізує такі особи як сторони кримінального провадження, що дозволяє продовжувати провадження для їхньої реабілітації або документального зафіксування обставин смерті.

Уточнено також процедуру освідування, включно з оглядом одягу і вимогою, щоб слідчу дію проводила особа тієї ж статі. Запровадження таких норм підкреслює, що навіть у кризових умовах правова техніка має залишатися орієнтованою на індивідуальні гарантії.

Крім того, Законом № 2462-IX унормовано компетенцію слідчих і прокурорів щодо видачі трупів після проведення судово-медичних експертиз, визначено підстави для закриття кримінального провадження у зв'язку зі смертю особи та юрисдикцію суду у період воєнного стану – зокрема, обвинувальні акти або клопотання можуть розглядатися судами за територіальною приналежністю чи у суді, де розслідування фактично завершено. На практиці Закон № 2462-IX став логічним продовженням попередніх ініціатив: він не лише узагальнив вже наявні практики – як-от затримання через відеозв'язок або без явки до суду, але й вивів на нормативний рівень нові моделі правового регулювання, адаптовані до умов воєнного часу. Це ще один етап у побудові збалансованої, проте гнучкої правозастосовної моделі, здатної реагувати на виклики воєнного стану без шкоди для правових гарантій.

Закон № 3341-IX від 24 серпня 2023 року вніс суттєві зміни до статей 219 та 615 КПК України, що стосуються особливостей обчислення строків досудового розслідування в умовах воєнного стану. Ці зміни відображають стратегічну пріоритизацію розслідування найтяжчих злочинів, вчинених в умовах війни.

Зокрема, строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР (або винесення постанови про початок досудового розслідування за статтею 615 КПК) до дня повідомлення особі про підозру не обчислюється у кримінальних провадженнях щодо злочинів, передбачених статтями 437–439 Кримінального кодексу України (планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни; порушення законів та звичаїв війни; застосування зброї масового знищення) чи частиною першою статті 442 КК (геноцид). Аналогічно, загальний строк досудового розслідування не обчислюється при об'єднанні кримінальних проваджень, якщо хоча б одне з них стосується злочинів, передбачених зазначеними статтями 437–439 чи частиною першою статті 442 КК. Крім того, у кримінальних провадженнях, в яких з моменту внесення відомостей до ЄРДР та на дату введення воєнного стану жодній особі не було повідомлено про підозру, строк від дати введення воєнного стану до дати його припинення чи скасування не включається до загальних строків, передбачених частиною другою статті 219 КПК [12].

Слідчі (розшукові) дії (СРД) є фундаментальним інструментом у кримінальному провадженні, спрямованим на отримання (збирання) або перевірку вже одержаних доказів у конкретному кримінальному провадженні. Підставами для їх проведення є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення мети СРД. Відповідно до ч. 4 ст. 223 КПК України не допускається проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (із 22-ої години до 6-ої години) за виключенням невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може мати наслідком втрату слідів кримінального правопорушення або втечу підозрюваного, а також окрім здійснення кримінального провадження у порядку, що встановлений ст. 615 КПК України. Виходячи з цього, законодавець за допомогою внесення змін надав змогу слідчим та прокурорам проводити слідчі та розшукові дії цілодобово в умовах воєнного стану [5], що є позитивним моментом, оскільки не завжди є можливість здійснювати слідчі (розшукові) дії у визначений законом час [1].

Допити проводяться за загальними правилами ст. 224 КПК, зокрема не більше 2 год. без перерви і 8 год. за день, обов'язкове роз'яснення прав і участь захисника і відео / аудіофіксація. Особливий режим (ч. 11 ст. 615 КПК) дозволяє використовувати допити без депонування слідчим суддею лише за умови відеофіксації та присутності захисника; інакше докази недопустимі. Це узгоджується з практикою ЄСПЛ (справа «Сітневський та Чайковський проти України») щодо права на захист і справедливість [13].

Тимчасовий доступ до речей і документів (ТДРД) передається прокурору у вигляді постанови, за умови неможливості залучення слідчого судді. Якщо предметами є таємниці або персональні дані – потрібне погодження керівника прокуратури. Добровільна передача від потерпілого скасовує необхідність судової ухвали.

Особливістю є також доступ до інформації, що містить охоронювану законом таємницю. Відповідно до пункту 20-7 Розділу IX «Перехідні положення» КПК України, під час дії надзвичайного або воєнного стану ТДРД у випадках, визначених пунктами 2, 5, 7, 8 частини 1 статті 162 КПК (що стосуються лікарської / банківської таємниці, інформації від операторів телекомунікацій, персональних даних), здійснюється на підставі постанови прокурора, погодженої з керівником прокуратури [2].

Призначення експертизи виступає як важливий слідчий інститут, що забезпечує набуття спеціалізованих знань, необхідних для обґрунтування фактів, суттєвих для кримінального провадження. Загальною нормативною основою для обов'язкового призначення експертизи є визначення характеру та ступеня тілесних ушкоджень, психічного стану особи, а також встановлення віку при відсутності документальних підтверджень. У кримінальному процесуальному контексті експертизи мають обов'язковий характер при необхідності з'ясування причин смерті, визначення тяжкості й природи тілесних ушкоджень, а також психічного стану підозрюваного у разі сумнівів щодо його осудності.

В умовах запровадження воєнного стану, незважаючи на незмінність базових принципів експертної діяльності, виникають специфічні регуляторні та організаційні особливості, що мають на меті адаптацію правозастосування до умов підвищеної нестабільності та ризику втрати доказової бази. Зокрема, частина 14 статті 615 КПК України встановлює обов'язок зберігання копій матеріалів кримінальних проваджень, розслідування яких проводиться в умовах воєнного стану, у електронній формі у відповідальних осіб – дізнавача, слідчого чи прокурора. Це положення виступає ключовим механізмом забезпечення збереження доказової інформації в умовах підвищеного ризику її втрати або знищення внаслідок бойових дій, сприяючи підвищенню цифрової стійкості та надійності кримінального провадження.

Крім того, у контексті судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану було прийнято відповідний нормативний акт – наказ Міністерства юстиції України від 14 березня 2022 року «Про деякі питання забезпечення судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану», що регламентує організаційні та процедурні аспекти проведення експертиз у надзвичайних обставинах. Цей Наказ відображає системний підхід до адаптації судово-експертної практики, спрямований на забезпечення її безперервності, оперативності та правової належності в умовах воєнного конфлікту.

Висновки. Проведений комплексний аналіз нормативно-правових змін у кримінальному процесуальному законодавстві України, спрямованих на адаптацію початку кримінального провадження та проведення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану, засвідчує значні зусилля держави щодо забезпечення безперервності та ефективності досудового розслідування в надзвичайних обставинах. Законодавчі новели, зокрема зміни до статті 615 КПК України та прийняття Законів № 2111-IX, № 2201-IX, № 2462-IX і № 3341-IX, надали правоохоронним органам можливість оперативно реагувати на виклики, пов'язані з обмеженим доступом до місць події, ускладненим збором доказів, тимчасовою окупацією територій і загрозою життю учасників кримінального процесу.

Важливим елементом адаптації стала імплементація гнучких процедур, таких як початок провадження без негайного внесення до ЄРДР, застосування відеофіксації слідчих дій, проведення допитів у спрощеному режимі за наявності захисника, можливість тримання під вартою з використанням відеозв'язку, а також розширення повноважень керівників прокуратури у питаннях запобіжних заходів. Водночас, нормативне врегулювання тимчасового доступу до речей і документів, особливостей призначення судово-експертних досліджень і збереження доказової бази в електронній формі забезпечує баланс між оперативністю та дотриманням процесуальних гарантій.

Однак аналіз також виявив певні проблемні аспекти, зокрема ризики зловживань через послаблення судового контролю, недостатню регламентацію окремих процедурних моментів і потребу у підвищенні цифрової безпеки кримінальних проваджень. Збереження конституційних гарантій, у тому числі права на справедливий суд і презумпції невинуватості, залишається пріоритетом навіть у надзвичайних умовах, що потребує подальшого законодавчого удосконалення та практичного впровадження відповідних механізмів контролю.

Отже, результати дослідження підтверджують необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правового регулювання початку кримінального провадження та проведення слідчих дій в умовах воєнного стану, а запропоновані рекомендації спрямовані на підвищення ефективності досудового розслідування при одночасному забезпеченні захисту прав і свобод учасників кримінального процесу відповідно до принципів верховенства права та міжнародних стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Авзалова Д., Вичавка В. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану. *International scientific journal «Grail of Science»*. No 31 (September, 2023). С. 136–141.
2. Більше повноважень прокурорам: тимчасовий доступ до речей і документів в умовах воєнного стану. *Більше повноважень прокурорам: тимчасовий доступ до речей і документів в умовах воєнного стану | Поради юриста*. URL: <https://porady.org.ua/bilshe-povnovazhen-prokuroram-tymchasovyy-dostup-do-rechey-i-dokumentiv-v-umovakh-voynnoho-stanu> (дата звернення: 27.06.2025).
3. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX – 1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 4. Електронне видання (станом на 30 грудня 2022 р.). Дніпро-Львів-Одеса-Харків. 2023. 82 с.
4. Детальніше про зміни до кримінального процесуального кодексу України. *Правозахисники України*. URL: <https://www.diac.org.ua/detal-n-she-pro-zm-ni-do-krim-nal-nogo-protse-sual-nogo-kodeksu-ukrajini> (дата звернення: 27.06.2025).
5. Марченко О.А. Деякі процесуальні особливості проведення слідчих розшукових дій в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11 / 2022. 661–665с. URL: http://lsej.org.ua/11_2022/160.pdf.
6. Набули чинності закони, які стосуються кримінального провадження в умовах війни. *Ковельський міськрайонний суд Волинської області*. URL: <https://kv.vl.court.gov.ua/sud0306/pres-centr/novyny/1273311/> (дата звернення: 27.06.2025).
7. Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану: адвокат Ірина Гловюк. *Вища школа адвокатури НААУ*. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/glovyuk-iryna/articles/osoblivii-rezim-kriminalnogo-provadhennia-v-umovakh-vojennoho-stanu-advokat-irina-gloviuk> (дата звернення: 27.06.2025).
8. Особливості кримінального провадження в умовах воєнного стану. *Адвокати Львів, юристи Львова – юридична компанія Бачинський і партнери*. URL: <https://juresprudence.com.ua/osoblyvosti-kryminalnogo-provadhennya-v-umovah-voynnoho-stanu/> (дата звернення: 27.06.2025).
9. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 № 2111-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2111-20#Text> (дата звернення: 27.06.2025).
10. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: Закон України від 14.04.2022 № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення: 27.06.2025).
11. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення окремих положень досудового розслідування в умовах воєнного стану : Закон України від 27.07.2022 № 2462-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2462-20#Text> (дата звернення: 27.06.2025).
12. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей обчислення строків досудового розслідування в умовах воєнного стану: Закон України від 23.08.2023 № 3341-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-20#Text> (дата звернення: 27.06.2025).
13. Справа «Сітневський та Чайковський проти України» (Заяви № 48016/06 та № 7817/07): Європейський суд з прав людини; Рішення від 10.11.2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b91#Text (дата звернення: 27.06.2025).